

CERCETAREA RAPORTULUI DE CAUZALITATE DIN PERSPECTIVĂ PSIHANALITICĂ

DOI:10.24193/SUBBior.62(2017).2.17

Published Online: 2017-06-15

Published Print: 2017-06-30

Neculai ZAMFIRESCU*
Ionuț CONSTANTINESCU

Abstract: *Research of Causality Report from Psychoanalytical Perspective.* The authors explain the actions in various situations from the psycho-analytical prospective, as a use full tool in explaining the cause-effect relation. The ratio cause-effect is viewed as a double sided relation, both psychological and physical at the same time. The explanations are made based on a case upon the analysis of surveillance camera images. The article underlines the physical and psychical aspects of an aggression, as they can be observed and explained from the psychocriminalistic point of interpretation.

The use of modern psychoanalysis in criminal various cases has been enhanced by recent researches, case analysis success and it's appeal to public's interest.

Keywords: *cause-effect relation; psychological approach; surveillance camera images.*

Cercetarea raportului de cauzalitate este un instrument care, pus la îndemâna practicii, oferă soluții juste pentru toate situațiile cu care sunt confruntate organele judiciare, situații care, prin diversitatea și complexitatea lor, au ridicat, adeseori, aspecte delicate, a căror rezolvare nu a fost lipsită de dificultate.¹

Rațiunea impune ca toate antecedentele unui rezultat ilicit, atâta timp cât există o înlănțuire între ele, să intre sub sancțiunile penale în măsura imputabilității. Din această perspectivă, se impune ca examinarea imaginilor video să se realizeze cu mare atenție pentru a se remarca dacă, șirul de acțiuni au rezultate parțiale și dacă între cauzele mediate s-au interpus acțiuni ce au determinat rezultatul.

Alăturându-ne opiniei potrivit căreia, legătura de cauzalitate în infracțiune prezintă un dublu aspect, fizic și psihic, urmează să valorificăm imaginile video puse la dispoziție pe baza ambelor aspecte. Acțiunea fizică se constată deoarece sa exteriorizat, în afară de orice mărturisire, iar acțiunea psihică se deduce și explicit se motivează din perspectivă psihanalitică².

MOMENTUL 1 - REFLECTIVITATEA IMAGINILOR VIDEO DIN PERSPECTIVA ASPECTULUI FIZIC

Premisa declanșării evenimentului³

Subiectul (A) remarcă bidonul (ce conține material de construcții,) după o prealabilă tatonare asiguratorie, intră nelegitim în posesia bidonului⁴.

REFLECTIVITATEA IMAGINILOR VIDEO DIN PERSPECTIVA ASPECTULUI PSIHIC

Teza de lucru pentru momentul 1

INTERVAL ORAR	REFLECTIVITATEA IMAGINILOR	REFLECTIVITATEA MĂRTURIILOR	INTERPRETARE PSIHANALITICĂ
15:34:57	Apariția subiectului (A) Privirea îi este atrasă de un obiect aflat sub schela metalică		Remarcă și dorință impulsivă
15:34:57- 15:37:00	Este evidentă preocuparea subiectului (A) pentru a remarca dacă obiectul vizat este în atenția unui eventual posesor.		Precugetarea furtului.
15.37:00 15.37:18- 15.37:42	Subiectul (A) intra sub schela, verifică conținutul obiectului vizat (<i>un bidon din plastic plin cu material de construcții.</i>) intră în posesie nelegitimă a acestuia. Iese de sub schelă cu bidonul în mâna dreaptă. În acest moment o persoană aflată în afara imaginii înregistrate, îi atrage atenția asupra faptului că bidonul trebuie să rămână la locul lui. Așează bidonul la marginea trotuarului intrând în comunicare contradictorie cu persoana aflată în afara imaginii.		Impuls patologic de a intra în posesia obiectelor (în reprezentarea sa " <i>obiecte fură stăpân</i> ") Trecerea de la obsesie la compulsie, respectiv, capacitatea de a reduce teama pe care o provoacă obsesiile ⁵ . Refuzul adaptării la realitate. Situație nevrotică, complexuală, cu imposibilitatea de a asimila condițiile unui model social ⁶ .

MOMENTUL 2 - REFLECTIVITATEA IMAGINILOR VIDEO DIN PERSPECTIVA ASPECTULUI FIZIC

Motivațiile acționale a celor doi subiecți

12-12-2016 15:37:46		
1	2	3
Subiectul (B) explică faptul că, materialele de construcție aparțin asociației de locatari	Subiectul (B) încearcă să ia bidonul	Este lovit de subiectul (A)
		
4	5	6
A doua lovitură aplicată de subiectul (A)	Subiectul (B) nu ripostează, însă își reafirmă posesia legitimă asupra materialelor de construcție	Subiectul (B) duce bidonul chiar în locul de unde a fost luat nelegitim de subiectul (A)
		

Subiectul (A), dorește păstrarea posesie bunului apropiat nelegitim, sens în care apelează la violență⁷

Subiectul (B), dorește reintrarea în posesia bunului, argumentează dorința, evită violența.

REFLECTIVITATEA IMAGINILOR VIDEO DIN PERSPECTIVA ASPECTULUI PSIHIC

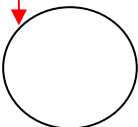

Teză de lucru pentru momentul 2

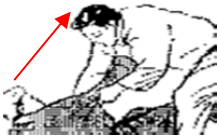

INTERVAL ORAR	REFLECTIVITATEA IMAGINILOR	REFLECTIVITATEA MĂRTURIILOR	INTERPRETARE PSIHANALITICĂ
15.37:42– 15.38:11	În imagine apare subiectul (B) care se poziționează pe trotuar lângă bidon relaționând din perspectiva explicativă cu subiectul (A)		Impulsul dreptului subiectiv “bidonul este al meu “
15.38:11– 15.38:39	Subiectul (B) se apleacă și ia bidonul în mână, Subiectul (A) îi aplică subiectului (B) mai multe lovituri cu pumnul Subiectul (B) nu reacționează decât verbal. Gestica sa sugerează explicarea faptului că bidonul îi aparține și că trebuie dus înapoi la locul de unde a fost luat.		SUBIECTUL (A) – Stare specifică <u>nevrozei</u> (refulare a unui impuls inacceptabil) “Eu” îi provoacă tulburări de natură <u>isterică</u> , stări de anxietate sau <u>fobii obsesive</u> . ⁸ SUBIECTUL (B) – Stare de uimire, de uluire, surpriza. “Sinele” primește imaginea acțională a subiectului(A) repetarea loviturilor.
15.40:16– 15.40:28	În imagine apare un trecător care urmărește o acțiune din stânga sa (în afara imaginii). N.N. <i>Dialogul purtat de cei doi beligeranți atrage atenției trecătorilor</i>	Analiza mărturiei poate reflecta repere relative la simptomatologia specifica conduitei subiecților	

MOMENTUL 3 – REFLECTIVITATEA IMAGINILOR VIDEO DIN PERSPECTIVA ASPECTULUI FIZIC CU REFERIRE LA RAPORTUL DE CAUZALITATE⁹

1	2	3
Lovitura aplicată de subiectul (A)	Riposta subiectului (B)	Riposta subiectului (B) include gestul prinderii adversarului de gulerul hainei și trage către sine
		
4	5	6
Subiectul (A) revine în atac și forțează eliberarea din priza subiectului (B) făcând în același timp pași spre înapoi	Pașii spre înapoi sunt făcuți către carosabil, chiar la marginea bordurii	Diferența de nivel (bordură - carosabil) determină dezechilibrarea și căderea, urmată de desprinderea din mână subiectului (B)
		

În cazul de față legătura de cauzalitate nu poate fi examinată decât din perspectiva șirului de acțiuni ce se înlănțuiesc prin rezultatele lor parțiale, numai așa se poate identifica cauza directă și suficientă a producerii rezultatului.

ȘIR DE ACȚIUNI ÎNLĂNȚUITE PRIN REZULTATELE LOR PARȚIALE SUPRAPUSE ¹⁰	CONDITII	CAUZA DIRECTĂ A REZULTATULUI
<p>1</p> 	<p>Subiectul (A) [victima] surprinde printr-o lovitură de dreapta fața subiectului (B)</p> 	
<p>2</p> 	<p>Subiectul (B) ripostează printr-o lovitură lateral dreapta</p>	
<p>3</p> 	<p>Lovitura este consecutivă cu prinderea gulerului hainei subiectului (A) și tragerea spre sine (imobilizare corp la corp)</p> 	
<p>4</p> 	<p>Subiectul (A) revine în atac și forțează liberarea din prinderea subiectului (B) făcând în același timp pași spre înapoi dreapta</p> 	

<p>5</p> 	<p>Pașii spre înapoi dreapta sunt făcuți chiar pe marginea bordurii</p>	
<p>6</p> 	<p>Subiectul (B) încearcă oprirea căderii (B)</p> 	<p>Forța angajată pentru a se desprinde de subiectul (B) asociată cu pașii spre înapoi dreapta și diferența de nivel trotuar – carosabil a determinat dezechilibrarea subiectului (A) și căderea acestuia</p>
<p>7</p> 	<p>Subiectul (B) este pe punctul de a scăpa din mână vestimentația subiectului (A)</p>	
<p>8</p> 	<p>Are loc căderea și lovitura de carosabil</p> 	<p>Lovitură cu efect tanatogenerator.</p>

Poziția corpului subiectului (B) foto 5,6,7,8, ne indica intenția acestuia de a opri precipitarea subiectului (A) [victimei]

REFLECTIVITATEA IMAGINILOR VIDEO DIN PERSPECTIVA ASPECTULUI PSIHIC

Teză de lucru pentru momentul 3

INTERVAL ORAR	REFLECTIVITATEA IMAGINILOR	REFLECTIVITATEA MARTURIILOR ȘI ACTELOR EXPERTALE	INTERPRETARE PSIHANALITICĂ
15.42:07	Subiectul (A) reapare în imagine venind din partea stângă a trotuarului, intra în bloc		
15.45:32	În imagine reapare subiectul (A) însoțit de o altă persoană căreia îi indică cu mâna locul unde se afla bidonul cu material de construcție		
15.45:33	Din partea opusă apare subiectul (B). Persoana care însoțea subiectul (A) întinde brațele într-un gest reflex de reținere a subiectului (A). Cu toate acestea subiectul (A) aplică cu mâna dreaptă o lovitură subiectului (B) în barbă, deplasând corpul acestuia spre dreapta. Surprins de lovitura puternică primită subiectul (B) reacționează la rândul său.		SUBIECTUL (A) – aplică lovituri subiectului (A) sub imperiul unor tulburări de natură <u>isterică</u> izvorâte din locul reprezentărilor și comportărilor arhaice și al refuzărilor. (" Sinele ") SUBIECTUL (B) reacție legitimă de apărare. " Eul " reprezentând instanța funcției de adaptare la realitate (<u>reactia legitimei apărări</u>)

CONCLUZII

Ațiunile subiectului (B) sunt acțiuni mediate, fără legătură de cauzalitate directă cu rezultatul investigat ¹¹.

Argumentăm prin faptul că riposta subiectului (B) a inclus prinderea de guler a subiectului (A). Această acțiune l-a determinat pe subiectul (A) să acționeze pentru a se detașa din prinderea vestimentației opunând rezistență fizică, asociată cu pașii spre înapoi-dreapta, chiar la limita trotuar-carosabil.

Aceste acțiuni ale subiectului (A), asociate cu diferența de nivel (trotuar-carosabil), au determinat dezechilibrarea și căderea subiectului (A), în mod independent de voința subiectului (B) și în ciuda eforturilor de susținere ale acestuia.

DECI rezultatul, respectiv, lovirea de carosabil cu efect tanatogenerator este în directă legătură de cauzalitate cu însăși acțiunile victimei [subiectului (A)].

* Conf. univ. dr. Neculai Zamfirescu, Email: psihocrim_rs@yahoo.com, C.S. Ionuț Constantinescu

¹ G. Antoniu, Raportul de cauzalitate în dreptul penal, Comunicare prezentată la Sesiunea științifică a Institutului de Cercetări Juridice al Academiei Romane 2010.

² Psihanaliza este în același timp, un procedeu de cercetare a proceselor psihice cu scopul de a investiga semnificația faptelor și reprezentărilor ce au loc în subconștient; o metodă de terapie a tulburărilor psihice, în cadrul căreia se tinde la rezolvarea acestora prin aducerea la suprafață și clarificarea semnificației rezistențelor, transferurilor și dorințelor ascunse ale pacienților; un sistem complex de teorii cu privire la efectele proceselor psihice inconștiente asupra trăirilor, gândirii și activității oamenilor. Elementele acestor teorii derivă din cercetarea proceselor psihice și terapia stărilor psihopatologice.

Studiul nostru are în vedere definirea psihanalizei ca procedeu de cercetare a proceselor psihice cu scopul de a investiga semnificația faptelor și reprezentărilor ce au loc în subconștient

Psihanaliza a fost dezvoltată de Sigmund Freud la începutul secolului al XX-lea ca teorie generală a inconștientului. Modalitatea funcționării proceselor psihice au fost deduse de Freud în special din studiul semnificației viselor, interpretate de el ca realizare imaginară a îndeplinirii dorințelor ce derivă din aspirațiile refulate ale copilăriei. Calea recomandată pentru accesul în inconștient este înțelegerea sensului viselor și a actelor ratate (lapsus-uri).

Psihanaliza a devenit azi extrem de familiară publicului larg (din occident) după ce o vreme îndelungată a fost fie respinsă, fie adulată. Dar succesul din deceniul 5, de pildă, mai ales în Europa, a înstrăinat-o, paradoxal, de esența ei. Psihanaliza s-a răspândit pretutindeni nu numai datorită interesului stărnit de terapia psihanalitică. S-ar putea spune chiar că terapia a fost eclipsată de virtuțile psihanalizei aplicate.

Psihanaliza aplicată în literatură, sociologie, antropologie și etnologie, în religie și mitologie a stărnit interesul unui public care nu avea chemare pentru sfera clinică. În fine, psihanaliza s-a remarcat și prin mediatizarea pe căile cele mai comune: radio, TV sau prin intermediul scenariilor filmelor de cinema. Filme celebre au adus în prim plan psihanalizii. A exista chiar un film dedicat lui Sigmund Freud, care surprindea anii de incertitudine ai începuturilor sale în psihanaliză.

³ LEGENDA

Subiectul (A) [victima]

Subiectul (B) [prezumtivul agresor]

⁴ SITUATIA DE DREPT – Art. 228 C.p. Furtul - (1) Luarea unui bun mobil din posesia sau detinția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept.

⁵ Obsesiile se referă la anumite gânduri, imagini sau idei care apar în minte în mod intruziv (adică nedorit, pe neașteptate sau împotriva voinței noastre) și care provoacă niște emoții neplăcute foarte intense. Compulsiile se referă la o serie de acte mentale sau comportamente care sunt realizate într-un mod ritualizat (adică, sunt repetate fără abatere de un anumit număr de ori, sau mereu într-o anumită formulă, sau mereu în anumite locuri), în mod intenționat, deoarece ele au capacitatea de a reduce teama pe care o provoacă obsesiile.

⁶ Se impune procurarea și examinarea antecedentelor medicale ale subiectului(A) in scopul circumstanțierii atitudinii acestuia.

⁷ SITUATIA DE DREPT - Subiectul (A) – încadrare sub aspectul art. 193 Lovirea sau alte violențe - (1) Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice.

⁸ Nevroza obsesiv-compulsivă (o vom prescurta NOC) este una dintre cele mai frecvent întâlnite forme ale anxietății clinice. Numele NOC reflectă cele două categorii de simptome care definesc această problemă de anxietate: obsesiile și compulsiile.

Persoanele cu NOC sunt măcinate de apariția nedorită și persistentă a unor obsesii care le induc o stare de anxietate foarte ridicată și pe care nu le pot îndepărta din minte și nu le pot ignora. Cu toate că adesea persoana își dă seama că obsesiile sunt exagerate sau chiar absurde, aceste idei nedorite rămân fixate în minte și absorb atenția individului, producându-i multă neliniște. În mod firesc, persoanele cu NOC vor căuta un agent de neutralizare a acestor obsesii neplăcute, adică un anumit comportament prin care să poată reduce anxietatea pe care o trăiesc și să îndepărteze din minte obsesiile.

Persoana cu NOC percepe aceste comportamente ca fiind obligatorii – este absolut necesar să le pună în practică pentru a se asigura că se află în siguranță – și adesea sunt realizate imediat, în mod excesiv, persoana având o mare dificultate de a le opri sau de a le amâna. Practic, compulsiile reprezintă o formă de protecție – persoana simte că ceva îngrozitor se va întâmpla dacă nu repetă un anumit comportament.

⁹BORDURA

¹⁰ Este demonstrat că percepția vitezei este condiționată de dezvoltarea structurilor operatorii ale posibilităților intelective ale omului. Se constată că în percepția vitezei capacitățile omului sunt destul de limitate. Astfel, oamenii tind să perceapă relativ corect viteza imaginilor înregistrate în limite destul de restrânse, vitezele foarte mici sau foarte mari sunt percepute eronat. Întrucât experiența omului în ceea ce privește deplasarea și mișcarea este condiționată de mai mulți factori, am procedat la o analiza progresiva a imaginilor înregistrate.

¹¹ Cauză nu pot fi decât acțiunile care au produs rezultatul, în timp ce toate celelalte acțiuni care au concurat rămân simple condiții, insuficiente producerii rezultatului. Acestea pot atrage incidența unei sancțiuni numai în măsura imputabilității lor (*a se vedea în acest sens - cauzele justificative*).